

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1973-1974.

7 NOVEMBER 1973.

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 254 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime der weduwen en wezen van het burgerlijk Staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel alsmede van artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 255 van 12 maart 1936 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de Rijkswacht.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
FINANCIEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. **AERTS.**

Het wetsontwerp beoogt de aanvulling van artikel 3 van de koninklijke besluiten nrs. 254 en 255 van 12 maart 1936, gewijzigd bij de wetten van 14 juli 1951 en 25 februari 1965.

De vroegere wetgeving terzake voorzag, dat indien de gescheiden echtgenote, binnen het jaar na het overlijden van haar gewezen echtgenoot, een aanvraag om overlevingspensioen niet had ingediend, zij alle recht erop verloor.

Het huidig ontwerp verhelpt hieraan (zie art. 1 en 2).

*
**

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Maes J., voorzitter; Ansiaux, De Bondt, De Clercq C., Dulac, Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Lagae, Lagneau, Maes R., Paque, Thomas, van Waterschoot, Wiard en Aerts, verslaggever.

R. A 9413

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

323 (Zitting 1972-1973) : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1973-1974.

7 NOVEMBRE 1973.

Projet de loi modifiant l'article 3 de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé ainsi que l'article 3 de l'arrêté royal n° 255 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES (1)
PAR M. **AERTS.**

Le projet de loi qui vous est soumis vise à compléter l'article 3 des arrêtés royaux n°s 254 et 255 du 12 mars 1936, modifiés par les lois des 14 juillet 1951 et 25 février 1965.

L'ancienne législation en la matière prévoyait que si l'épouse divorcée n'avait pas introduit une demande de pension de survie dans l'année du décès de son ex-époux, elle perdait tout droit à cette pension.

Le projet de loi à l'examen tend à remédier à cet état de choses (voir les articles 1er et 2).

*
**

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Maes J., président; Ansiaux, De Bondt, De Clercq C., Dulac, Guillaume, Henckaerts, Hougardy, Lagae, Lagneau, Maes R., Paque, Thomas, van Waterschoot, Wiard et Aerts, rapporteur.

R. A 9413

Voir :

Document du Sénat :

323 (Session de 1972-1973) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

De vervalttermijn van een jaar, binnen welke de gescheiden vrouw haar pensioenaanvraag moet hebben ingediend, vindt zijn bestaansreden in het feit dat het gehele pensioen aan de weduwe toekomt wanneer er geen gescheiden vrouw is of wanneer deze de vereiste voorwaarden niet vervult, nl. dat de echtscheiding uitsluitend ten nadele van de man werd uitgesproken en dat de vrouw niet hertrouwd was op het ogenblik van diens overlijden. Het aan de weduwe toekomende pensioenbedrag kan dus niet definitief worden vastgesteld, zolang niet vaststaat dat er geen andere gerechtigde is. In het belang van de rechtszekerheid is het derhalve noodzakelijk dat de wet een vervalttermijn inhoudt, na verloop waarvan er geen twijfel meer kan over bestaan, wie op pensioen gerechtigd is. Het bestaan van deze termijn zou geen zin hebben, indien deze niet begint te lopen op een ogenblik dat met zekerheid kan worden bepaald, in casu het overlijden van het personeelslid. De Regering is dan ook de mening toegedaan dat deze termijn met de thans geldende *dies a quo* moet blijven gelden. Zij is echter wel bereid het rechtsverval af te schaffen wanneer er geen weduwe is of wanneer deze niet voor pensioen in aanmerking kan komen. In deze gevallen is het verval immers niet onontbeerlijk.

Het ontwerp strekt ertoe de wetgeving op de burgerlijke en militaire pensioenen in deze zin aan te vullen. Het maakt tevens een regeling van de gevallen mogelijk, wanneer het overlijden zich heeft voorgedaan voor de datum waarop het ontwerp in werking treedt, zonder evenwel terugwerkende kracht te verlenen t.a.v. de vervallen pensioentermijn.

Na de inleidende uiteenzetting van de Minister worden een aantal vragen gesteld over het stelsel van de overlevingspensioenen van het overheidspersoneel.

1. Een lid vraagt of alle uit de echt gescheiden vrouwen recht hebben op een overlevingspensioen.

De Minister antwoordt dat de uit de echt gescheiden vrouw, in beginsel, haar recht op pensioen verliest. Slechts ingeval de echtscheiding uitsluitend ten nadele van de man is uitgesproken behoudt de vrouw haar op het ogenblik van de echtscheiding verworven recht op het pensioen, maar op voorwaarde dat zij vóór het overlijden van haar gewezen echtgenoot geen nieuw huwelijk heeft aangegaan en dat zij, indien er een weduwe is die kan aanspraak maken op een pensioen, haar aanvraag heeft gedaan binnen de termijn van een jaar te rekenen vanaf het overlijden van haar gewezen echtgenoot.

De echtscheiding bij onderlinge toestemming doet het recht op pensioen verloren gaan omdat zij niet kan geacht worden te zijn uitgesproken uitsluitend ten nadele van de man.

De scheiding van tafel en bed laat het recht van de vrouw op het overlevingspensioen onaangeroerd.

2. Een lid vraagt of het feit dat een hoogleraar recht heeft op een emeritaatspensioen, betekent dat zijn weduwe een voordeliger overlevingspensioen kan ontvangen.

Hierop wordt geantwoord dat, ofschoon er voor de rustpensioenen, met name een emeritaat, verschillende berekeningswijzen bestaan, de regels voor de overlevingspensioenen

Le délai de déchéance d'un an dans lequel la femme divorcée doit avoir introduit sa demande de pension, trouve sa motivation dans le fait que la pension entière revient à la veuve lorsqu'il n'existe pas de femme divorcée ou si celle-ci ne remplit pas les conditions requises, à savoir que le divorce ait été prononcé aux torts exclusifs du mari et que la femme n'ait pas contracté un nouveau mariage avant le décès de son ex-époux. Le montant de la pension qui revient à la veuve ne peut dès lors être définitivement fixé aussi longtemps que l'inexistence d'un autre ayant droit n'est pas établie avec certitude. Il s'avère par conséquent nécessaire, dans l'intérêt de la sécurité juridique, que la loi prévoie un délai de déchéance à l'expiration duquel il n'est plus possible de douter de la personne qui sera appelée à bénéficier de la pension. L'existence de pareil délai serait dénuée de tout fondement s'il ne commençait à courir à un moment que l'on peut situer avec précision, soit en l'occurrence le décès de l'agent. Le Gouvernement est dès lors d'avis que ce délai doit rester d'application, en maintenant l'actuel *dies a quo*. Il est toutefois disposé à supprimer la déchéance du droit lorsqu'il n'existe pas de veuve ou que celle-ci ne peut prétendre à pension. Dans ces cas, la déchéance n'est à vrai dire pas indispensable.

Le projet a pour but d'adapter en ce sens la législation relative aux pensions civiles et militaires de survie. Il permet en même temps de résoudre les cas dans lesquels le décès se situe avant la date d'entrée en vigueur du projet, sans toutefois conférer un effet rétroactif à l'égard des termes de pensions échus.

Après l'exposé introductif du Ministre, différentes questions ont été posées à propos du régime des pensions de survie des agents du secteur public.

1. Un membre a demandé si toutes les femmes divorcées ont droit à la pension de survie.

Le Ministre répond qu'en principe, la femme divorcée perd ses droits à la pension. Ce n'est que dans le cas où le divorce est prononcé aux torts exclusifs du mari que la femme divorcée conserve ses droits à la pension acquis au moment du divorce, mais à la condition de n'avoir pas contracté un nouveau mariage avant le décès de son ex-époux et, s'il existe une veuve pouvant prétendre à une pension, d'avoir introduit sa demande dans le délai d'un an à partir du décès de son ex-époux.

Le divorce par consentement mutuel entraîne la perte du droit à la pension puisqu'il ne peut être considéré comme ayant été prononcé aux torts exclusifs du mari.

Quant à la séparation de corps et de biens, elle laisse intacts les droits à la pension de survie de la femme.

2. Un membre demande si le fait, pour un professeur d'université, d'avoir droit à une pension d'éméritat peut valoir à sa veuve une pension de survie plus avantageuse.

Il est répondu que s'il existe différents modes de calcul des pensions de retraite, et notamment un éméritat, les règles applicables aux pensions de survie sont communes

dezelfde zijn voor alle rechthebbenden, behoudens enkele afwijkingen ten gunste van de weduwen van militairen.

Aan de andere kant wordt nader aangegeven dat het pensioen verleend aan een uit de echt gescheiden vrouw, slechts een aandeel is in het normaal overlevingspensioen, naar verhouding van de duur van de diensten die in aanmerking komen op het einde van de maand tijdens welke de echtscheiding werd uitgesproken; het andere aandeel komt, in voorkomend geval, toe aan de tweede echtgenote.

Hieruit volgt dat, indien de echtscheiding werd uitgesproken na de oppensioenstelling van het personeelslid, de uit de echt gescheiden vrouw het volledige pensioen ontvangt.

3. Op de vraag of de omslagregeling van het pensioen naar evenredigheid van de in aanmerking komende dienstjaren vóór en na de echtscheiding, niet als gevolg heeft dat een van beide aandelen al te klein uitvalt, wordt geantwoord dat een wet van 27 juli 1962 aan de weduwen een pensioen waarborgt dat niet kleiner mag zijn dan het gewaarborgd minimum bepaald door de sociale wetgeving. Voor de toepassing van die maatregel wordt de toestand van elke begunstigde afzonderlijk bekeken. Het is bijgevolg mogelijk dat de twee pensioenaandelen gezamenlijk meer bedragen dan het basispensioen.

4. Een lid merkt op dat veel wordt gesproken over het lot van de weduwen, maar vraagt zich af of men zich ook niet zou dienen te interesseren voor het geval van de weduwnaar.

De Minister antwoordt dat de wet van 27 maart 1973 de wetgeving betreffende de overlevingspensioenen van het staatspersoneel heeft aangevuld met een bepaling luidens welke een als pensioen geldende tegemoetkoming kan worden verleend aan hen in wier onderhoud het overleden personeelslid voorzag en die op het tijdstip van het overlijden, wegens hun leeftijd of gezondheidstoestand, niet in staat zijn zelf in hun onderhoud te voorzien, zulks ingeval er geen gewone rechtverkrijgenden (weduwe en wezen) zijn.

Deze bepaling zou eventueel kunnen worden toegepast op de weduwnaar van een vrouwelijk personeelslid.

**

Het ontwerp werd met algemene stemmen aangenomen.

Dit verslag is met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. AERTS.

De Voorzitter,
J. MAES.

à toutes les bénéficiaires, sauf quelques dérogations en faveur des veuves des militaires.

D'autre part, il est précisé que la pension attribuée à la femme divorcée est une quote-part de la pension normale de survie, proportionnelle à la durée des services admissibles à la fin du mois au cours duquel le divorce a été prononcé, la quote-part restante revenant, le cas échéant, à la seconde épouse.

Il s'ensuit donc que si le divorce a été prononcé après la mise à la retraite de l'agent, la femme divorcée bénéficie de la pension entière.

3. A la question de savoir si le système de répartition de la pension au prorata des années de services admissibles accomplies avant et après le divorce n'a pas pour effet de ramener l'une ou l'autre quote-part à un montant trop modique, il est répondu qu'une loi du 27 juillet 1962 assure aux veuves une pension qui ne peut être inférieure au minimum garanti prévu par la législation sociale. En vue de l'application de cette mesure, la situation de chacune des bénéficiaires est considérée isolément. Il peut donc arriver que l'ensemble des deux quotes-parts de pension soit plus élevé que la pension de base.

4. Un membre fait valoir que l'on se préoccupe souvent du sort des veuves, et se demande s'il ne conviendrait pas de s'intéresser également au cas du veuf.

Le Ministre répond que la loi du 27 mars 1973 a complété la législation relative aux pensions de survie du personnel de l'Etat par une disposition prévoyant qu'à défaut d'ayants droit ordinaires (veuve et orphelins), une allocation tenant lieu de pension peut être octroyée aux personnes dont l'agent défunt était le soutien et qui, au moment du décès, ne sont pas en état, en raison de leur âge ou de leur santé, de pourvoir à leur subsistance.

Cette disposition pourrait, le cas échéant, être applicable au veuf d'un agent féminin.

**

Le projet a été adopté à l'unanimité.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
J. AERTS.

Le Président,
J. MAES.